

een geheel andere bestemming te geven: het zou een detentie-oord worden van gevangenen van de Nederlandse justitie en tevens een *Durchgangslager*: veel van die gevangenen zouden namelijk naar kampen in Duitsland overgebracht worden van waaruit men hen tewerk zou stellen in de Duitse industrie. Er waren nu in Ommen meer bewakers nodig; hun aantal groeide tot ca. tweehonderdvijftig. De Nederlandse autoriteiten, de secretaris-generaal van justitie Schrieke voorop, verleenden de nodige medewerking en tussen midden juni en begin oktober '42 werden in totaal ruim drie-entwintighonderd gevangenen van de Nederlandse justitie, c.q. veroordeelden die hun straf nog niet uitgezeten hadden, naar Ommen gezonden – ca. achthonderd hunner werden vandaar overgebracht naar een kamp in Heerte bij Wolfenbüttel in midden-Duitsland: zij moesten werken bij de *Hermann Goering-Werke*. Met die naar Heerte getransporteerde gevangenen gingen bewakers uit Ommen mee; zo ook met ca. vijfhonderd andere gevangenen die toen naar kampen bij Keulen en Siegburg overgebracht werden van waaruit ook zij arbeid moesten verrichten. Op die kampen in Duitsland komen wij straks nog terug, hier willen wij slechts vermelden dat eind november '42 uit Heerte al driehonderdvijftig gevangenen in deerniswekkende toestand naar Ommen teruggebracht waren. Ca. tweehonderd van die gevangenen werden in ziekenhuizen in het oosten des lands opgenomen – in hoofdstuk 8 van deel 6 beschreven wij hoe vervolgens de door Nederlandse medici gewaarschuwde Nederlandse rechterlijke macht in actie kwam, met als gevolg dat Ommen zijn functie als detentie-oord voor Nederlandse gevangenen verloor; uit Heerte en Keulen werden alle gevangenen teruggehaald, alleen in Siegburg bleef nog een groep zitten.

Begin mei '43 deed Ommen dienst als verzamelplaats van enkele duizenden Nederlandse studenten die geweigerd hadden de loyaliteitsverklaring te tekenen maar wier mening was geweest dat zij zich aan de door Rauter afgekondigde verplichte melding voor een inzet in Duitsland niet konden onttrekken. Schwier kwam in die tijd weer met zijn Oostinzet-plannen op de proppen. Begin juni keurde *Generalkommissar* Schmidt goed dat Ommen de basis zou worden van waaruit, onder auspiciën van het *Arbeitsbereich der NSDAP in den Niederlanden* (niet van de SS!) en voor rekening van het *Ostministerium* (niet van de Nederlandse Oostcompagnie!) een gebied in Roethenië, het meest westelijk deel van het *Reichskommissariat Ukraine*, met pro-Duitse Nederlanders gekoloniseerd zou worden; Schwier zou in dat gebied alle macht in handen krijgen, 'sodass', zo heette het hoopvol in een door hem opgesteld stuk, 'dieses Gebiet in etwa zwei Jahren als Musterbeispiel für eine gemeinsame germanische Erschliessung dienen kann . . . Die Stamm-Mannschaft des Lagers' (Ommen) 'wird zum geschlossenen Einsatz nach dem